

3.5.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi
anne.arvonen@stm.fi

ASIA Lausunto sote-keskusten toimintaa koskevista asiakirjamalleista STM091:00/2017, STM/3421/2017

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Lääkäripalveluyritykset ry:n lausuntoa sote-keskusten toimintaa koskevista asiakirjamalleista. Lääkäripalveluyritykset ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Yleisiä huomioita

Lääkäripalveluyritykset ry pitää hyvänä ja tärkeänä, että sosiaali- ja terveysministeriö tukee maakuntien sote-uudistuksen valmistelutyötä ja uudistuksen käytännön toteutusta tuottamalla asiakirjamalleja. Uudistuksen onnistuminen ja tavoitteiden saavuttaminen edellyttää sen hyvää käytännön toteutusta. Viime kädessä tavoitteiden saavuttaminen ratkaistaan toteutusvaiheessa. Malliasiakirjojen avulla on mahdollista yhtenäistää käytäntöjä eri maakunnissa.

Lausuntopyynnön kohteena olevissa, sote-keskuksia koskevissa malliasiakirjoissa ollaan asettamassa yksityisille palveluntuottajille huomattavan paljon tiukempia ja yksityiskohtaisempia vaatimuksia kuin mitä lakiesitys valinnanvapaudesta edellyttää. Palveluntuottajan toiminnan liian yksityiskohtainen sääntely vaikeuttaa tuottajien toimintaa ja lisää turhaa byrokratiaa sekä kasvattaa ns. hallinnollista taakkaa aiheuttaen kustannusten nousua.

Tavoitteena tulee olla, että mallisopimusten avulla luodaan edellytyksiä joustavan ja tehokkaan sote-palvelutuotannon järjestämiselle ja toteuttamiselle. Maakunnan ja palveluntuottajan väliseen sopimukseen on kirjattava vain sopijaosapuolia velvoittavat asiat. Sopimuksessa ei ole tarkoituksenmukaista toistaa asioita, jotka käyvät ilmi muualta tai ovat itsestään selviä, kuten lainsäädännön noudattaminen tai tuottajarekisterissä olevat ehdot. Myöskään tuottajan toiminnan ja prosessien yksityiskohtainen kuvaaminen sopimuksessa ei ole perusteltua. Maakunnan rooli on "rahoittaa" vaikuttavuutta ja hankkia palveluita, ei ohjata ja määritellä yksityisten tuottajien toimintaprosesseja. Yksityiskohtainen tuotannon ohjaaminen ei luo edellytyksiä uusien toimintamallien kehittämiseksi ja käyttöönotolle.

Eduskunnan käsittelyssä olevassa uudessa palveluntuottajalaissa esitetyt vaatimukset ovat lähtökohtaisesti sellaisia, jotka takaavat nykyistä lupa- ja ilmoitusjärjestelmää vastaavan laadukkaan yksityisen palvelutuotannon. Käytäntö on osoittanut, että yksityisten yritysten tuottamat sote-palvelut ovat laadun, saatavuuden ja luotettavuuden osalta kilpailukykyisiä tai usein jopa parempia kuin vastaavat julkiset palvelut.

3.5.2018

Muutamia yksityiskohtaisia huomioita malliasiakirjoista

1. Palveluntuottajia on kohdeltava tasapuolisesti

Valinnanvapauslakiesityksen 42 § 2 momenttiin on kirjattu: ”Ehtojen on oltava yhdenmukaiset kaikille samanlaisia palveluja tuottaville yrityksille, yhteisöille, ammattinharjoittajille sekä maakunnan liikelaitoksen sosiaali- ja terveyskeskuksille ja suunhoidon yksiköille.”

Lausuntopyynnön kohteena olevien malliasiakirjojen ehdot eivät kaikilta osin toteuta tätä valinnanvapauslain ehtoa. Esimerkiksi Hallintopäätöksen ehdot -asiakirjamallin kohta 6.2 edellyttää yksityisiltä palveluntuottajilta rahallista vakuutta, joka vastaa vähintään 15 prosenttia sen saamasta vuosikorvauksesta. Kuitenkaan samoja palveluita tuottavalta, yksityisten palveluntuottajien kanssa kilpailevalta maakunnan liikelaitokselta tai sen taseyksiköltä vastaavaa vakuutta ei edellytetä. Tällöin keskenään kilpailevat palveluntuottajat ovat eri asemassa eikä kilpailuneutraliteetti niiden välillä toteudu.

Lääkäripalveluyritykset ry:n mielestä myöskään vakuusvaatimuksen suuruus ei ole perusteltu. Katsomme, että vakuus voisi olla korkeintaan 5 prosenttia vuosikorvauksen määrästä.

2. Sopimusmalleihin sisällytetty epätarkoituksenmukainen byrokratia

Malliasiakirjojen avulla pitäisi pyrkiä siihen, että palveluntuottajaksi ilmoittautumiseen ja tuottajana toimimiseen liittyvä byrokratia minimoidaan. Maakunnan ja palveluntuottajan välisen sopimuksen tulee olla mahdollisimman lyhyt ja yksinkertainen. Esimerkiksi itse sopimukseen ei pidä kirjata vastuuhenkilöiden nimiä tai palveluntuottajan tilojen kuvausta. Tiedot vastuuhenkilöistä ja tilojen asianmukaisuudesta löytyvät tuottajalain mukaisesta rekisteristä, johon maakunnalla on oikeus päästä näiden tietojen osalta.

3. Malliasiakirjat edellyttävät useissa kohdin palveluntuottajilta päällekkäistä raportointia ja lisäävät siten byrokratiaa maakunnissa

Palveluntuottajaa ei tule vaatia toimittamaan maakunnille sellaisia tietoja, jotka ovat jo saatavissa muualta. Esimerkiksi palveluntuottajalain perusteella annetun informaation sekä kaupparekisteriin ja verohallintoon kertaalleen ilmoitettujen tietojen tulee riittää. On turhaa kerätä samoja tietoja useaan kertaan. Viranomaistietojen yhteiskäyttö mahdollistaa varmasti joustavat menettelyt maakunnan järjestäjän roolissa tarvitseman tiedon keräämiseen.

4. Tietojärjestelmien käyttö ja asiakaspalautteen kerääminen

Sekä palveluiden järjestämisestä vastaavan maakunnan että kaikkien palveluntuottajien tulee voida hyödyntää kansallisia tietojärjestelmäpalveluita (Kanta-palvelut). Näistä palveluista saatavaa tietoa ei kannata kerätä uudelleen eri muodossa maakunnittain.

Maakunnan on määriteltävä, minkälaista asiakaspalautetta on tarve kerätä. Sen ei kuitenkaan pidä ohjeistaa sitä, kuinka palveluntuottaja toteuttaa kyseisen palautteen keräämisen.

3.5.2018

Lopuksi

On hyvä, että sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt mallisopimuksista lausuntoja hyvissä ajoin ja järjestää lausuntopalutteen pohjalta jatkovalmistelua varten työpajoja.

Esitämme, että myös muiden mahdollisten mallisopimusten, esimerkiksi asiakassetelimallien, jatkovalmistelua varten perustetaan työryhmiä tai järjestetään työpajoja, joissa ovat edustettuina sopimusmalleja hyödyntävät tahot. Tällaisia ovat maakuntien valmistelijat, Suomen Kuntaliitto, valvovat viranomaiset sekä palveluntuottajia edustavat järjestöt.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja